

ФОРМУВАННЯ ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ-АГРАРІЇВ НА ОСНОВІ МОДЕЛІ МЕТОДИЧНОЇ СИСТЕМИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Грибан Г. П., к.пед.н.

Постановка проблеми. Політичні і соціально-економічні зміни, що відбуваються в Україні та світі, вимагають істотного реформування системи освіти, яка має забезпечити кожному студентові реальні умови для інтелектуального, духовного і фізичного розвитку та підвищення загальнокультурного і професійного рівня, що відповідає кращим світовим стандартам. Нині однією із основних вимог, яка ставиться сучасним аграрним сектором до

системи загальної підготовки фахівця у сфері фізичного виховання є формування здатності самостійно і творчо вирішувати не тільки аграрні і соціально-економічні питання розвитку інфраструктури села, а й важливі фізкультурно-оздоровчі завдання серед сільської молоді. Випускник аграрного університету має бути прикладом й організатором усіх фізкультурно-оздоровчих і спортивно-масових заходів, що проводяться на селі, та готовим нести відповідальність за їх результати.

Аналіз останніх досліджень. Аналіз літературних джерел [4] показав, що нині не існує комплексних досліджень, направлених на модернізацію методичної системи фізичного виховання студентів вищих навчальних закладів. В Україні, Росії, Білорусі та інших країнах проблема створення сучасної методичної системи фізичного виховання студентів аграрних університетів взагалі не розв'язувалась. Питання створення моделі методичної системи фізичного виховання студентів розглядається вперше в теорії і методиці фізичного виховання та педагогіці спорту.

Моделлю називається спеціально створена форма об'єкта для відтворення характеристик справжнього об'єкта, який підлягає пізнанню [1, 218]. Педагогічна модель – це модель, яка відображає взаємозв'язки та взаємозалежності між проєктованими якостями і властивостями особистості як об'єкта педагогіки та процесом її розвитку, а також організацію тієї педагогічної системи, в межах якої він відбувається, і управлінням нею [3, 181–188].

Категорія “компетентність” займала в наших дослідженнях одне із перших місць при проєктуванні та організації навчально-виховного процесу з фізичного виховання за методичною системою. При цьому ми спиралися на теоретико-методологічні дослідження компетентнісного підходу до результатів навчальної діяльності та на аналіз компетентностей [2, 12].

Мета, об'єкт та методика дослідження. Метою дослідження є теоретико-методологічне обґрунтування аспектів формування фізкультурно-оздоровчих компетентностей у студентів аграріїв. Об'єктом дослідження є навчально-виховний процес з фізичного виховання. Ефективність формування фізкультурно-оздоровчих компетентностей на основі розробленої моделі методичної системи фізичного виховання перевірена в педагогічному експерименті з використанням теоретичних, емпіричних методів та методів обробки статистичних даних.

Результати дослідження. Розроблена нами модель методичної системи фізичного виховання студентів-аграріїв, поєднує сукупність компонентів цілісного педагогічного процесу – від цілей до кінцевого результату і орієнтована на особистість майбутнього фахівця-аграрія, який має оволодіти фізкультурно-оздоровчими компетентностями.

Методична система сформована відповідно до блочно-ієрархічного принципу і включає мотиваційно-цільовий, організаційно-змістовий, процесуально-діяльнісний і діагностичний блоки. Вона побудована на основі інтеграції інноваційного, компетентнісного, діяльнісного і диференційованого підходів, які сприяють формуванню всебічної підготовленості студентів. Методи, форми і засоби, які створюють методичну систему є традиційними та інноваційними і відповідають вимогам навчальному процесу.

Під методичною системою фізичного виховання ми розглядаємо упорядковану сукупність взаємопов'язаних і взаємообумовлених методів, спрямованих на формування фізкультурно-оздоровчих компетентностей у процесі фізичного виховання студентів-аграріїв. На відміну від традиційних підходів до фізичного виховання, що ґрунтуються в основному на підвищенні рівня фізичної підготовленості і складанні заліку з фізичного виховання студентами, методична система базується на принципі “фізкультурно-оздоровча освіта і рухова активність упродовж усього життя”.

До характерних рис новоствореної методичної системи фізичного виховання можна віднести: 1) науково обґрунтоване планування процесу фізичного виховання; 2) єдність і взаємозв'язок теоретичної, методичної і практичної підготовки студентів; 3) високий, але доступний, рівень труднощів на навчальних заняттях; 4) максимальна активність і

самостійність студентів під час занять; 5) поєднання індивідуальної і колективної фізкультурно-оздоровчої діяльності; 6) забезпечення навчального процесу достатньою кількістю і якістю технічного оснащення і спортивного інвентарю; 7) широке використання інноваційних технологій фізичного виховання.

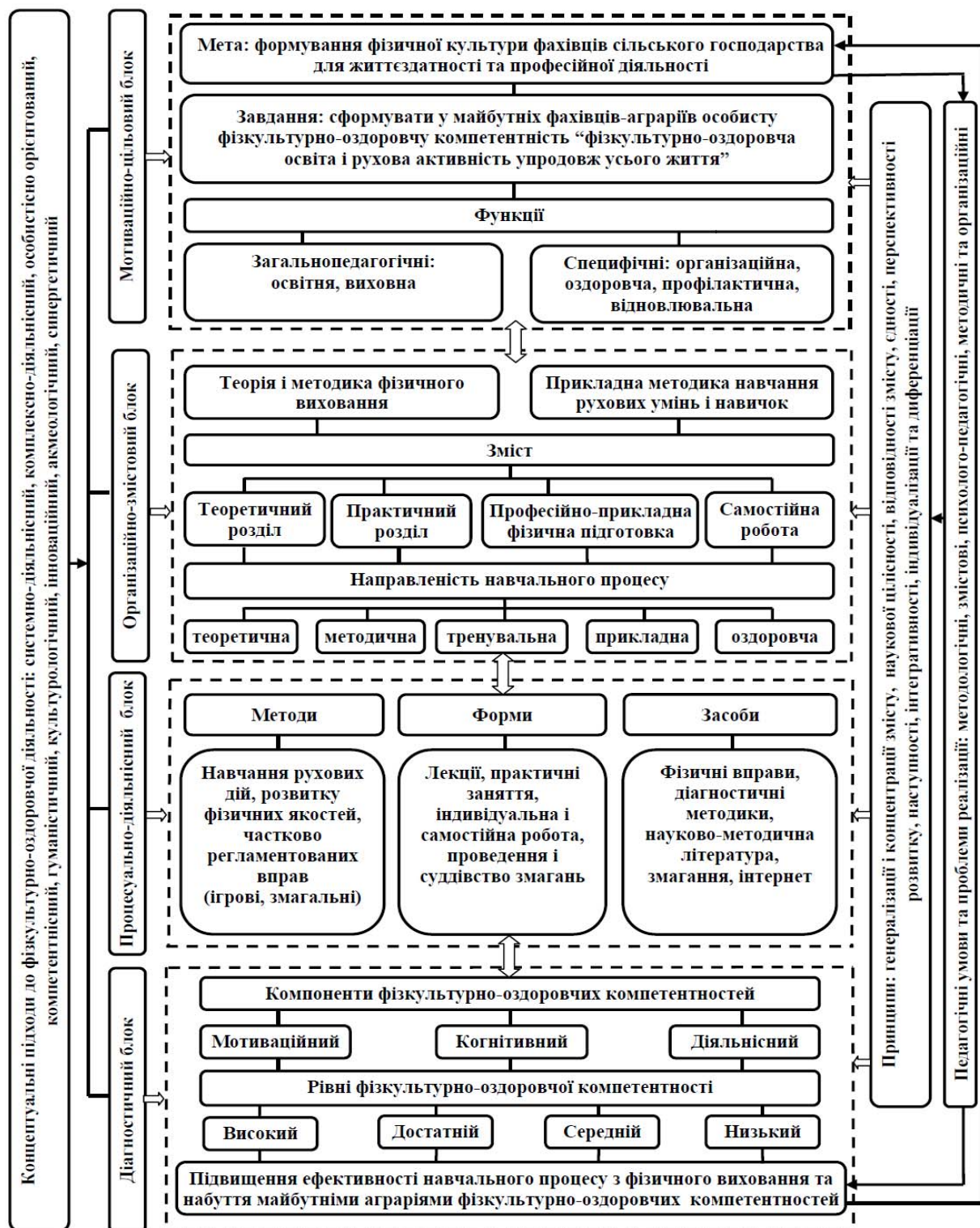

Рис. 1. Модель методичної системи фізичного виховання студентів-аграріїв

Виконавча програма з упровадження методичної системи фізичного виховання передбачала вирішення педагогічних завдань протягом трьох реалізаційних етапів.

Перший етап (адаптивний, 1 курс) забезпечував вирішення таких фундаментальних педагогічних завдань: 1) адаптація до навчального процесу (інтенсивної розумової

діяльності); 2) формування у студентів стійкого інтересу, мотивів, позитивного ставлення та потреби до рухової активності; 3) підвищення загального рівня здоров'я і фізичної працездатності; 4) формування знань, умінь і практичних навичок; 5) оволодіння навиками і вміннями дотримання безпеки життєдіяльності у спортивній діяльності.

Другий етап (досягнення всебічного розвитку, 2 курс) забезпечувався вирішенням таких завдань, як: 1) виховання у студентів соціально значущих якостей; 2) використання різних форм фізичного виховання та засвоєння фізкультурно-оздоровчих програм; 3) оволодіння інноваційними технологіями фізичного виховання; 4) формування професійно-прикладних психофізичних якостей.

Третій етап (формування потреби у здоровому способі життя, 3–4 курси) забезпечувався виконанням таких завдань, як: 1) гармонійний розвиток організму і суттєве підвищення фізичної працездатності; 2) виховання стійкої потреби у фізичному самовдосконаленні; 3) визначення системи особистого фізичного вдосконалення; 4) набуття навиків і умінь проведення самостійних занять; 5) використання фізкультурно-спортивної діяльності для досягнення професійних і життєвих навичок та фізкультурно-оздоровчих компетентностей у сфері фізичної культури і спорту.

Висновки. Експериментальні дослідження дозволили обґрунтувати критерії та показники сформованості фізкультурно-оздоровчих компетентностей майбутніх аграріїв. Технологія оцінювання успішності студентів здійснюється за мотиваційним, когнітивним і діяльнісним компонентами, які мають високий, достатній, середній і низький рівні вияву, що визначає основу компетентності майбутнього аграрія у сфері фізичної культури та спорту.

Використані джерела інформації

1. Архангельский С.И. Лекции по теории обучения в высшей школе / С.И. Архангельский. – М.: Изд-во Высш. шк., 1974. – 384 с.
2. Болотов В.А. Компетентносная модель: от идеи к образовательной программе / В.А. Болотов, В.В. Сериков // Педагогика. – 2003. – № 10. – С. 8–14.
3. Васильева З.И. Магистратура в системе университетского образования: Российский государственный педагогический университет имени А.И. Герцена / З.И. Васильева // Образование и культура Северо-Запада России. – СПб., 1999. – Вып. 4. – С. 181–188.
4. Грибан Г.П. Фізичне виховання студентів аграрних вищих навчальних закладів: [монографія] / Г.П. Грибан. – Житомир: Вид-во “Рута”, 2012. – 514 с.